

Knižnica

Kultúrna a spoločenská inštitúcia.

Kľúčové slová:

knižnica, spoločný priestor, čítanie, učenie, kultúra, komunita, multifunkčný dizajn

Cieľová skupina:

žiaci základnej školy
(vek 6–11 rokov)

Ciele:



Táto aktivita podporuje žiakov v tom, aby premýšľali, čím môže byť knižnica v 21. storočí. Už to nie je len miesto na uskladnenie a požičiavanie kníh, ale aj multifunkčný komunitný priestor pre učenie, tvorivosť, diskusiu a kultúrne prepojenie. Žiaci navrhnu a postavia model udržateľnej a prívetivej knižnice, ktorá bude požičiavať nielen knihy, ale predstavuje aj priestor na prednášky, premietania, čítanie, prácu s počítačom a spoločenské stretnutia. Na konci aktivity budú žiaci chápať hodnotu knižníc ako inkluzívnych, multifunkčných a ekologicky uvedomelých priestorov.

Potrebná časová dotácia:

Dĺžka realizácie aktivity sa môže líšiť v závislosti od konkrétnej skupiny žiakov. Učiteľom odporúčame, aby prispôbili navrhované aktivity aktuálnej skupinovej dynamike, ako aj potrebám a záujmom žiakov.

V prípravnej fáze môžu učitelia využiť rôzne aktivity na predstavenie témy. Môže ísť napríklad o diskusie, videá, kreslenie, rozprávanie príbehov alebo aj exkurziu, v závislosti od veku detí a ich predchádzajúcich vedomostí.

Hlavná fáza výstavby, počas ktorej deti plánujú a stavajú svoj urbanistický prvok pomocou LEGO kociek, by spravidla nemala presiahnuť 45 až 60 minút. Táto fáza však často podnecuje ďalšiu zvedavosť a otázky, čo môže viesť k jej predĺženiu alebo k nadväzujúcim aktivitám. Podrobnejšie inštrukcie a odporúčané pedagogické prístupy pri realizácii aktivít projektu INNO-Kids nájdete v Metodической príručke pre učiteľov.

Potrebný materiál a pomôcky:

- LEGO kocky rôznych tvarov
- papier, fixky, voskovky, farebné ceruzky, nožnice, lepidlo
- recyklované materiály (plastové fľaše, vrchnáky, obaly)
- označenia a značky: „Kútik na čítanie“, „Priestor na prezentáciu“, „Zóna bez plastov“, „Otvorené pre všetkých“

Poznámka: Podporujte žiakov, aby tvorivo využívali dostupné materiály. Ak nemajú LEGO kocky, môžu použiť výtvarné potreby na kreslenie alebo výrobu modelov z papiera.

Úvod:

Spýtajte sa žiakov: „Čo je to knižnica?“ Väčšina odpovie „miesto s knihami“, ale podporte ich, aby sa zamysleli hlbšie:

- Kto dnes používa knižnice?
- Čo všetko sa v knižnici môže diať okrem čítania?
- Cítili ste sa už niekedy v knižnici vítaní alebo inšpirovaní?



Vysvetlite, že dnešnou úlohou je navrhnuť modernú knižnicu, ktorá spája:

- čítanie a učenie,
- prednášky, filmové premietania, diskusie,
- voľný prístup k technológiám,
- oddych a tvorivé vyjadrovanie,
- zdieľané vlastníctvo, záujem o múdrosť a zodpovednosť.

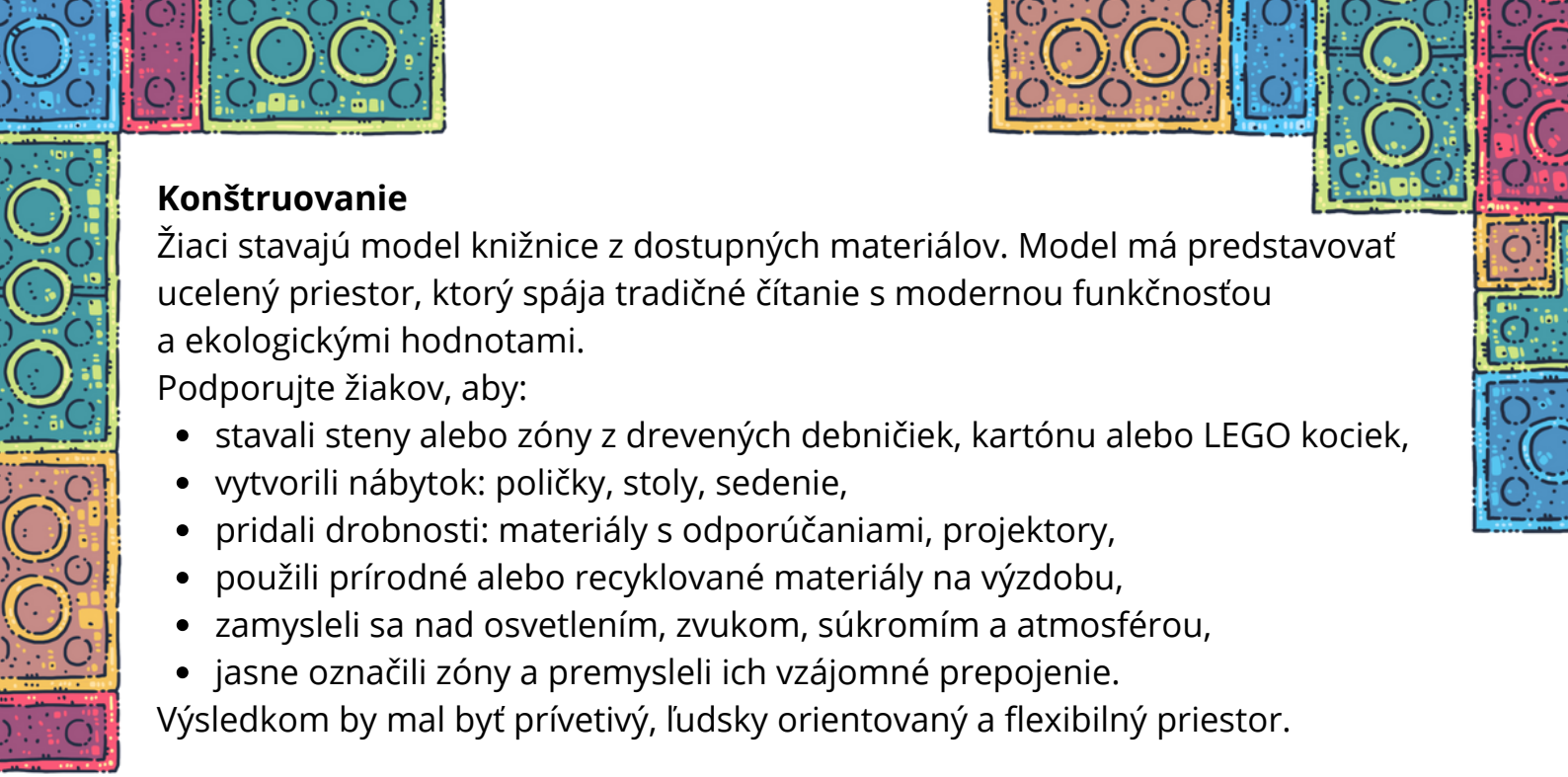
Knižnica má byť cenovo dostupná, prístupná a ekologická – miesto, ktoré spája ľudí i nápady.

Postup:

Prípravná fáza

Každá skupina sa rozhodne:

- Aké priestory bude knižnica obsahovať? (regály s knihami, čítareň, priestor na prezentácie alebo premietanie, pracovné stoly s počítačmi/tabletmi, oddychová alebo tvorivá zóna)
- Aké hodnoty má knižnica vyjadrovať?
 - Prístupná pre všetkých, bez diskriminácie.
 - Zóna bez odpadu (žiadne plasty, opätovné použitie materiálov).
 - Multifunkčnosť (tiché zóny vedľa aktívnych priestorov).



Konštruovanie

Žiaci stavajú model knižnice z dostupných materiálov. Model má predstavovať ucelený priestor, ktorý spája tradičné čítanie s modernou funkčnosťou a ekologickými hodnotami.

Podporujte žiakov, aby:

- stavali steny alebo zóny z drevených debničiek, kartónu alebo LEGO kociek,
- vytvorili nábytok: poličky, stoly, sedenie,
- pridali drobnosti: materiály s odporúčaniami, projektory,
- použili prírodné alebo recyklované materiály na výzdobu,
- zamysleli sa nad osvetlením, zvukom, súkromím a atmosférou,
- jasne označili zóny a premysleli ich vzájomné prepojenie.

Výsledkom by mal byť prívetivý, ľudsky orientovaný a flexibilný priestor.

Finalizácia

V detailnej fáze žiaci premýšľajú:

- Kto sa tu cíti vítaný?
- Sú tu značky alebo farby, ktoré uľahčujú orientáciu?
- Ako je zastúpený digitálny prístup – a ako sa vyvažuje s knihami?
- Aké ekologické aspekty sú prítomné – napr. recyklovaný nábytok, zdieľané materiály, bezobalové riešenia?

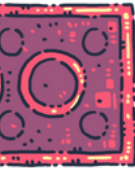
Žiaci môžu vytvoriť napr. „čajový kútik“ s opakovane použiteľnými hrnčekmi alebo výstavu s ručne písanými recenziami od členov komunity. Takéto detaily knižnice premieňajú model na živý priestor s hodnotami.

Príbehy

Každá skupina si predstaví niekoho, kto využíva ich knižnicu. Môže to byť tínedžer na filmovej diskusii, starší človek, ktorý sa učí používať počítač, skupina detí čítajúcich komiksy na sedacích vakoch, alebo poetka zdieľajúca svoju tvorbu s návštevníkmi knižnice.

Prezentácia

Každá skupina predstaví svoju knižnicu pred triedou. Žiaci vysvetlia, aké zóny vytvorili a prečo a čo robí ich knižnicu inkluzívnou, tvorivou a udržateľnou, a aké hodnoty ich návrh odráža.



Tipy:

Podporujte žiakov, aby prekročili stereotyp „tichej a zaprášenej“ knižnice. Pýtajte sa: „Chceli by ste tu tráviť čas?“ , „Čo by tu človek mohol objaviť okrem kníh?“, „Čím je tento priestor priateľský ku všetkým?“



Dodatočné informácie:

Prispôsobenie aktivít

Poskytnite dodatočnú podporu alebo zjednodušené inštrukcie žiakom, ktorí to potrebujú. Šikovnejším žiakom ponúknite rozširujúce úlohy, napríklad detailnejšie štúdium udržateľných postupov alebo stavbu zložitejších modelov.

Hodnotenie

Žiakov hodnotte na základe ich participácie počas diskusií a praktických aktivít. Zohľadňujte kreativitu, úsilie, spoluprácu, mieru porozumenia prejavenu v ich výsledných modeloch, kritické myslenie, schopnosť poskytovať konštruktívnu spätnú väzbu a prezentačné zručnosti.

Doplnkové aktivity

- Zorganizujte výmenu kníh.
- Pozvite do triedy knihovníka, ktorý porozpráva o svojej práci.

Súvis so vzdelávacím programom:

Aktivita prepája vzdelávacie oblasti:

Jazyk (čítanie, písanie recenzií, rozprávanie príbehov, diskusia, prezentácia)

Spoločnosť (kultúra, právo na vzdelanie, rovnosť)

Umenie (dizajn, kreativita, tvorba modelov)

Informatika (využívanie technológií, prístup k informáciám)

Súvis s cieľmi udržateľnosti:

- **SDG 4:** Kvalitné vzdelávanie - žiaci vytvárajú priestor pre celoživotné vzdelávanie pre všetkých.
- **SDG 10:** Zníženie nerovností: žiaci navrhujú verejnú službu prístupnú pre všetkých
- **SDG 11:** Udržateľné mestá a komunity - žiaci vytvárajú bezpečný, inkluzívny a tvorivý mestský priestor.
- **SDG 12:** Zodpovedná spotreba a výroba - žiaci opätovne využívajú materiály a predchádzajú vzniku odpadu.
- **SDG 13:** Opatrenia v oblasti klímy - žiaci reflektujú environmentálny dopad verejných priestorov.